

Epoca de Aur

REVISTĂ DE FAPT · SPE-
RANȚĂ · ȘI · CONVINȘERE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

minecă 29 Aprilie 1923
Numul II. ✦ Numărul 10.

Apare tot a doua Duminică
în Cluj, Strada Nicolae
*Filipescu nr-ul 10 * * * **

amente: pe un an 50 lei, pe
. an 25 lei. Exemplarul 2 lei.
merica pe an \$ 1,00. Ex. 5 cents

Printed in Roumania.

Vol. II. Duminecă, 29 Aprilie 1923. No. 10.

CONȚINUTUL EPOCEI DE AUR

POLITICE ȘI SOCIALE

<i>Marea problemă</i>	139
<i>Un american baptist la Cluj</i>	149

CULTURĂ ȘI EDUCAȚIONALE

<i>Pentru educația copiilor</i>	141
<i>Pictura românească</i>	145
<i>Biblioteca populare</i>	146
<i>Turta de botex a unui prinț</i>	147
<i>„Vara“ (cers)</i>	147

ȘTIINȚĂ ȘI DESCOPERIRI

<i>Euclide și Arhimede</i>	143
<i>Soarele --- dușmanul cancerului</i>	143
<i>Din ce-i făcut pământul?</i>	144
<i>Lampa cu lumina rece</i>	148
<i>Lacul de foc</i>	148

IGIENĂ ȘI SĂNĂTATE

<i>Petele de soare și bolile</i>	144
<i>Un nou tratament al pneumonei</i>	144
<i>Un concurs original</i>	146

RELIGIE ȘI FILOSOFIE

<i>„Lazăre, vino afară!“</i>	150
<i>Învierea --- o mare minune</i>	150
<i>Ar putea fi hrănite bilioanele de oameni deșteptați?</i>	150
<i>„Cu ce trupuri vor veni ei?“</i>	152

BCU Cluj / Central University Library Cluj

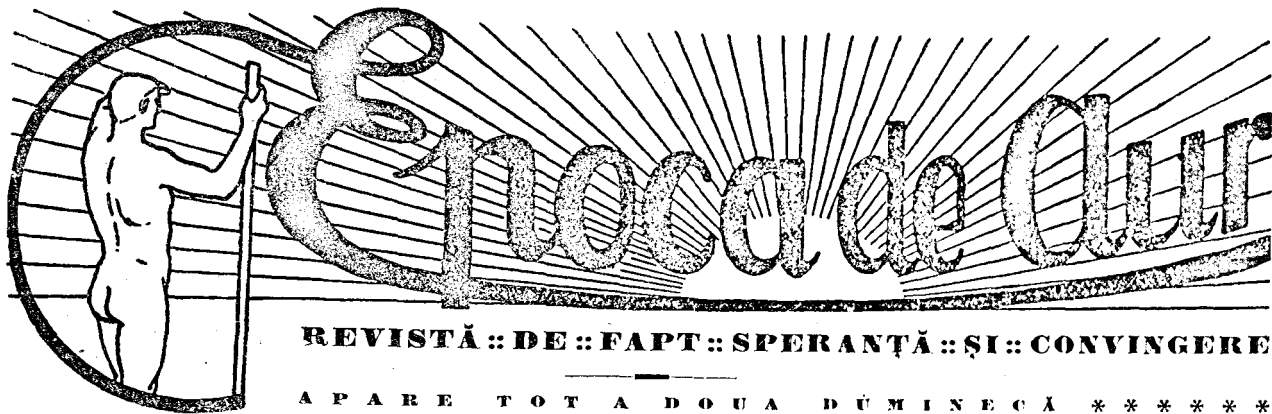
Publicată tot a doua Duminecă în Cluj,
Strada N. Filipescu 10. — Telefon 4-46.

Redactor J. B. SIMA.

Abonamente: pe un an 50 lei,
pe jumătate de an 25 lei.
Numeri singuratice 2 lei exemplarul.

În America: pe un an 1 dolar.
Numeri singuratice 5 cents exemplarul.

Toate scrisorile și abonamentele să se
facă pe adresa . . . EPOCA DE AUR
Strada N. Filipescu 10 CLUJ.

Epoca de Aur

REVISTĂ :: DE :: FAPT :: SPERANȚĂ :: ȘI :: CONVINȘERE

A P A R E T O T A D O U A D Ū M I N E C Ț * * * * *

Vol. II.

Duminică 29 Aprilie 1923.

No. 10.

MAREA PROBLEMĂ de N. T. HARTSHORN

DINTRE toate personagiile ce le cunoaștem din istorie, oamenii conducători ai acestei generații în special sunt cei mai nefericiți. S'a zis că împrejurările fac pe om, și aceasta e adevărat, dar tot împrejurările îl pot desfăce pe om, și aceasta încă este adevărat. În nici o epocă din istorie n'a fost nevoie atât de grabnic de oameni adevărați mari ca acum. Nu că nu există acum oameni cari ar putea deveni mari în aceleași împrejurări cari au făcut mari pe alți oameni în istorie, ci chestiunile sunt atât de felurite iar problemele atât de vaste și complicate că nici un om sau grup de oameni, nu e în stare a le deslega.

Sub influența progresului științific modern, întreaga lume a devenit o imensă unitate economică; și după cum s'a afirmat cu tot dreptul, oamenii nu o pot administra. Sub stăpânirea divină, economia e regula sau legea. Afacerile mari, Politica și Ecclesiasticismul, așa cum le-am cunoscut și le vedem noi, sunt numai niște servitori la ușă cari așteaptă pe Administratorii lor: legea economică. Cât de repede îi fac să-și piardă echilibrul o recoltă rea sau o foamete.

Oameni ca Țarul Rusiei sau Împăratul German (Wilhelm) își pot închipui că sunt Samsoni, oscilând falca de măgar; dar Samson a dispărut, și falca de măgar nu este decât o amintire. Totuși se poate întâmpla, că însuși Kaiserul, în vederea celor ce urmează, va putea fi considerat ca foarte firițit, plecat așa de ușor dela înălțimea ameițitoare la care era, dupăcum a și făcut.

Dintre toți oamenii acestei generații, ex-Prezidentul Wilson avea fericita ocazie de a deveni unul dintre cei mai însemnați oameni în istorie. Dacă el ar fi rămas la cele patrusprezece puncte ale sale, dacă n'ar fi făcut nici un compromis, și dacă s'ar fi întors în America cu aceeași hotărâre și ferbinteală cu care a plecat, pentru punctele sale el ar fi fost reales. Și conștiința de ma-

rea sa pierdere l'a paralizat. Dar ex-Prezidentul Wilson nu este o excepție. Omul sau grupul de oameni care pot rezolva această problemă și pot introduce ordine în haos, nu treacă. Lloyd George, Briand, Poincaré, Lenin și toți ceilalți sunt osândiți; pe dânșii îi așteaptă moartea. Ei sunt osândiți pentru că încearcă de a reconstrui, o situație și o stare de lucruri pe cari porunca dumnezească le-a osândit să piară, prin legea neînduplecată a cauzei și efectului. Un ciocan economic de miliarde de tone se coboară asupra tuturor acelor cari cearcă să sprijinească și să continue această stare veche.

Prezidentul Harding nu este o excepție. În „Oglinda” din Washington, o satiră la adresa celor patrusprezece oameni mari ai țării, s'au scris următoarele despre dânsul:

„El compenzează defectele sale proprii. Este un bine neprețuit de-ați cunoaște singur mărginirile, iar d-l Harding o cunoaște aceasta pe deplin. În afară de modestia sa, dorința de a se reîntări pe sine, a isvorit din cel mai puternic cabinet ce l-a văzut Washingtonul în timp de o generație.”

Foarte bine! Dar dacă sunt adevărate cuvintele sale publicate în presă: „Oamenii au judecat greșit pe marii financiari (afacerile mari); ei voesc, în mod sincer, binele public mai presus de interesele lor personale”; arată în ce fel de politică de bună voință față de oricine este condus el. Mărimea gârmi-dei de aur ce au înmănuat-o ei poporului american prin d-l Harding, desigur, va fi așa de mare cam cât fac banii păstrați în buzunarele celorlalți scumpi americani încrezători. Aceeaș veche falcă de măgar, după moda cea mai nouă, va înfunda pe d-l Harding tot așa de adânc în noroi precum cele patrusprezece puncte ale vizionarului Wilson l-au cufundat pe acel Samson.

Firea omenească nu s'a schimbat nici când într'o noapte. Nici când nu s'a făcut ureche de porc o pungă de mătăasă. Deși între marii capitaliști sunt în general mulți darnici, al-

truiști, și afabili, ca și printre oameni mai sărmani, totuși faptul că și-au asigurat și au adunat averi „princiare”, este o dovadă că banii au jucat la ei cel mai mare rol; și va fi în viitor același lucru. Faptul că dragostea de ei este rădăcina relelor se adevărește tot așa de bine astăzi ca întotdeauna, și în criza inevitabilă, în foamea și anarhia cari trebuiau să urmeze ca o urmare firească a nefericitului război mondial, oamenii bogăți vor fi hotărâți a-și păstra averea lor ca întotdeauna, deciși de a păzi și continua starea veche de lucruri; iar ciocanul economic și altfel de miliarde de tone să poștă pe neașteptate și bogă **groază în ei**. Unii din ei, fără îndoială, când vor vedea catastrofa îngrozitoare, vor jertfi până și cel din urmă ban de mila altora.

Isus a zis că pentru cei bogăți va fi tot așa de greu de intrat în împărăția lui Dumnezeu ca și pentru cămilă prin urechea acului. El s'a gândit la acea porțiță mică din zidul unei cetăți, care a fost chemată „urechea acului”, și pe unde intra călătorul întârziat deoarece poarta cea mare era închisă în timpul nopții; dar cămila trebuia să fie descărcată, să ingenuncheze și apoi trecea cu mare greu prin ea. Toți cei bogăți vor trebui să fie descărcați și să ingenuncheze, înainte de ce vor putea intra. Totuși descărcarea multora din ei se va face contra voinței lor. Procesul se vede deja.

Oricine care nu e născut un idiot știe că expresia „marii financiari” este un alt nume pentru „afacerile mari”, și că aceste conduc eclesiasticismul și politica (un acord profan). Cât de curând s'a disolvat **mișcarea inter-bisericească internațională**, când conducătorii ei au pășit contra Trustului Ferului! Toți cari cred că labirintul de azi reprezintă Creștinismul se înșală, sunt orbi. Ei nu văd că starea veche a lucrurilor (împărăția lui Satan să dărâmă).

Alexandru cel Mare, Napoleon, Wellington, George Washington, și Abraham Lincoln, toți la un loc, n'ar putea salva împărăția Satanei când porunca dumnezească este pentru distrugerea ei. N'ar putea face aceasta toți preoții din lume. „Căutat-am să vindecăm Babilonul, dar s'a vindecat.” Oricine încearcă să salveze împărăția Satanei va cădea sub ciocanul uriaș economic și va fi zdrobit. Un singur om, adevăratul mare bărbat al generației acesteia, Păstorul Russell, i-a făcut atenți pe toți. Cred ei că Păstorul Russell a avut drept? Niciodată! Foarte bine: tineți înainte și veți cădea sub ciocanul de miliarde de tone. Puteți, dacă vreți, intra și prin urechea acului; dar după cum a mărturisit cel mai abil chimist care a perfecționat T. N. T. (explozibile de război), (și referindu-se la cuvintele lui) Isus când a

stat de vorbă cu tânărul avut și i-a vorbit de trecerea prin urechea acului el i-ar reduce la acidul nitric (corpul omenesc redus la forma sa cea mai inferioară care este acidul nitric) și astfel i-ar trece. Procesul reducerii nu va fi atât de dureros după prima secundă.

Vorbind de acest timp, Isus a zis: „Acei ce se înalță vor fi înjosiți, iar acei ce se înjosesc vor fi înălțați.” Cei bogăți cari se înjosesc și caută dreptatea nu vor avea nevoie de a fi reduși la acid nitric pentru a intra în împărăție, dar pot fi dintre „milioanele cari trăiesc acuma și nu vor muri niciodată.” Dar ei n'au vreme de pierdut cu pregătirea. Pentru a-i descărca pe cei bogăți contra voiei lor ar fi nevoie de un timp oarecare; când va începe furtuna însă, nu va dura lung timp pentru a-i descărca. Ei înșiși nu vor avea nici credit sau merit în descărcare involuntară.

În acest caz, văzând lămurit, nu-și primește răspunsul ei filozofia? Urmați-o; scăpați de ciocan, și evitați primejdia rămânând teferi.

Vorbind de sfârșitul veacului și de răsturnarea împărăției lui Satana, Isus a zis: „Oricine va cădea asupra pietri acesteia (vorbind de Sine și învățătura Sa) se va lovi (se va înjosi și va căuta dreptatea) dar pe cine va cădea ea, acela va fi făcut praf.” (Matei 21:44) Acolo aveți ciocanul economic de miliarde de tone, iar în urmă porunca „să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată tăria ta și pe vecinul tău ca pe tine însuși.” A sosit timpul când legea trebuie să fie sprijinită de legea economică. Puteți fi, dacă doriți, un liliac într'o crepătură sau oarecare viziune intelectuală întunecoasă, strălucind și dându-te înapoi când lumina se întoarce asupra voastră, după cum se va întâmpla desigur dacă nu s'a întâmplat încă, sau puteți fi o ființă rațională omenească, cu ochii deschiși cari văd semnele timpului. Trebuie să le vedeți dacă nu închideți ochii intenționat. „Nime nu este atât de orb ca aceia cari nu vor să vadă.” Totuși, dacă sunteți un liliac, vă feriiți de lumină pentru că vă orbește. „Cel înțelept vede răul (venind) și se ascunde, dar cel nebun trece și este pedepsit.” Omul cel cuminte (înțelept) orișicum, nu se ascunde în vre-o gaură întunecoasă de vampir — liliac; ci el se ascunde în lumina strălucitoare, unde liliacul vampir nu poate vedea, dar unde pot privi toți înțelepții.

E cu mult mai bine de a fi cuminte decât prost. Fiecare om este un factor moral liber, care este în stare să aleagă. Dar nu uitați că Creștinismul mecanic convențional,

își face cruce și strigă: „Doamne! Doamne!” de dimineață până'n seară, în tot timpul anului, sau repetă în fiecare Duminică formula „Doamne, îndură-te de noi păcătoșii”, nu vă va trece în împărăția cerului. Ecclesiasticismul a decăzut în starea de a fi un simplu lacheu al afacerilor mari. Dacă socotiți că el vă poate salva împreună cu celelalte instrumente servile, politicienii, e ceva ce se va dovedi în viitor. Asemenea dacă socotiți că vă poate salva Socialismul sau

Comunismul, aveți înaintea o altă frunză de plop. Reveniți la adevăr și acționați înaintea de ce ar începe ciclul. Dacă Marile Afaceri, Ecclesiasticismul și politica ar fi putut salva lumea noi nu am fi avut războiul mondial. Cum însă după ce lumea a fost distrusă, înfometată, schingiuită și jefuită și înfundată în datorii de moarte, oare poate să o mai restaureze această veche asociație nenorocită, Afacerile Mari, Politica și Ecclesiasticismul?

PENTRU EDUCAȚIA COPILOR

MULTE sunt problemele însemnate de cari depinde viitorul întregii omeniri și cari nu sunt rezolvate nici la noi, nici aiurea.

Una mai ardentă și mai grea din aceste probleme este educația copiilor.

Peste acest teren societatea din zilele noastre trece cu nepăsare caracteristică și cu indiferență condamnată.

Și sub acest lintoliu de doliu internațional în ce privește educația copiilor, putem zice că există totuși creere cari cugetă, mâini cari scriu, ba chiar popoare cărora le place a trece la fapte, aducând astfel faloase reale pentru țările lor.

În cea mai democratică țară din lume, Statele-Unite, care este totodată și țara unde omul dă societății tot ce ființa lui fizică și intelectuală poate da pentru progres, s'au făcut și se fac zi de zi mari eforturi pentru educația copiilor, realizându-se astfel succese neașteptate. Educația copiilor se face pe terenul școlii. Statul a rămas pe al doilea plan în ce privește partea educativă cât și ceea materială, adică susținerea copiilor în școli fără grija nevoilor de mâine.

În Statele-Unite însă sunt bărbați de inimă, bărbați de jertfă în ce privește progresarea culturii și științei. În Statele-Unite este inițiativa privată. Începând cu școlile de copii și sfârșind cu cele mai înalte școli de specialitate, ba chiar un număr considerabil de universități toate au luat ființă și funcționează în mod regulat grație uriașelor donații bănești ale cetățenilor, cari își fac datoria de oameni civilizați. Acolo nu există cetățeni, cari să dau îndărăpt dela sacrificii materiale, sau morale, când e vorba de propășirea educației în școală.

Fondațiuni de sute de milioane înlesnesc înfăptuirea acestei opere mărețe și nenumărați profesori și bărbați de știință cu renume mondial muncesc și își pun în joc intelectualitatea pentru crearea de cetățeni cinstiți, folositori țării și societății. În acelaș sens s'a lucrat și se lucrează și în alte țări, dar mai puțin decât în Statele-Unite. În fruntea

acestor țări stă Anglia cu școlile sale, în mare parte susținute de către particulari cari întrețin copiii în mod gratuit dela vârsta cea mai fragedă până la terminarea completă a studiilor, cărora se dedică.

Urmează țările nordice în frunte cu Suedia unde copiii sunt îndrumați și supraveghiați de aproape cu toată rigoarea ca individul să fie rezultatul dezvoltării calităților bune și folositoare ale copilului. Aceasta este tendința generală de educație în această țară.

În majoritatea țărilor din Europa și alte continente însă nu se lucrează nimic în direcția educației. Între acestea ne numărăm din nenorocire și noi, urmându-ne Spania, Austria, Iugoslavia, Ungaria, Bulgaria, Rusia etc. Educația copiilor în aceste țări este lăsată în voia întâmplării, de aici urmează sporirea cu atâta rapiditate a indivizilor nefolositori societății, a indivizilor fără căpătăiu, cărora nu le place nici munca intelectuală nici cea fizică și trăesc din înșelătorii, din hoții, pungășii, cerșitorii și alte lucruri rele de acest soi.

În țara noastră problema educației copiilor este mai enigmatică ca nici odată. Puținele încercări în loc să fie încurajate sunt privite cu dispreț și rămânând izolate de sprijinul masselor, nu mai vorbesc de sprijinul oficialității, — se sting dela sine. Înaintea de război nu aveam decât foarte puține școli în cari se dedea copiilor o îndrumare pur profesională, fără a li-se cerceta și aprecia mai întâi aptitudinile lor fizice și morale. Acelea nu erau deajuns atunci, nu mai vorbesc de astăzi, când în urma războiului mondial am rămas și noi cu mai multe zeci de mii de orfani.

Bărbații noștri de stat fie, că oprți de crizele bănești prin cari trecem, fie din alte motive n'au cutezat să pună pe tapet până în prezent chestiunea educației copiilor cum și modalitățile de rezolvare a ei, cu toate că este problema, care ar trebui să intereseze mai mult ca oricare alta. Țara noastră are

nevoe de bărbați de cultură, căci de politicieni înfocați ne isbim în tot locul și la tot pasul. Mai regretabil este faptul, că politica a străbătut și în școală, unde ar trebui să domnească o singură deviză: cartea!

Inițiativa privată într'o măsură minusculă însă există și la noi. Această inițiativă a fost luată de societatea „Ocrotirea orfanilor de război”, societate care urmărește prin sprijinul imens al membrilor săi opera salutară de asistență a copiilor rămași orfani în urma războiului mondial.

Această societate pe lângă asistența materială se mai ocupă și de partea educativă a copiilor. Toate orfelinatele înființate de această societate sunt înzestrate și cu școli primare, de meserii și grădini de copii. Fiecare orfelinat este condus de oameni demni și devotați, cari urmăresc de aproape orice activitate a copiilor și caută să-i încurajeze în carierele spre cari au aptitudini, fără să li-se pună piedici. La terminarea cursurilor primare copiii sunt trimiși sau la diferitele școli de meserii, sau la școli normale, seminarii, școli de agricultură și chiar la licee.

Acest sistem de educație al copiilor, inaugurat de această societate s'a dovedit a da rezultate dintre cele mai frumoase. Cu câtă mândrie nu am putea ridica însă fruntea față de alte popoare dacă am avea cel puțin 50, sau 100 de astfel de societăți, cu ajutorul cărora am putea da neamului și țării numai elemente folositoare și scăpa din mizerie atâția copii ai nimănu, cari împiedicați de împrejurările vitrege, sunt nevoiți să devină elementul destructiv al societății.

Pe lângă toate acestea însă mai avem nevoie și de școli și de oameni iubitori de carte, cari ar putea și capabili să se jertfească pentru educarea tinerimii. În ce privește lipsa de școale țara noastră se numără între cele din urmă țări, ale căror populație în majoritate este neștiutoare de carte. În țara noastră peste 50 de procente dintre țărani nu știu scrie, nici ceti. Și aceasta nu se datorește faptului, că poporul nostru nu este capabil de învățatură — după cum le place a crede, din răutate, străinilor — ci se datorește faptului, că românul nu are unde în-

văța buchile, pentru a putea purta un comerț, pentru a putea scrie o scrisoare, sau pentru a se putea apăra singur în fața legii și a nu prăda banii de geaba avocaților. Cu o bună parte din acești bani ar fi mai consult dacă s'ar proceda la ajutorarea copiilor săraci și doritori de învățatură. Dar noi mai avem și în zilele noastre sate, nu unul, ci o mulțime, unde nu sunt învățători, dacă este școală și nu este școală dacă sunt învățători.

Nu se poate spune însă că forurile în drept nu fac intervențiile necesare la diferitele ministere. De multe ori își repetă chiar intervențiile și primesc asigurările că se va face chiar peste limita în care se cere sanarea nenumăratelor lacune. La noi se promite, dacă să și execută, astai-i altă căciulă. Să nu ne mirăm când într'o bună zi vom primi epitetul puțin sarcastic de: țara promisiunei...

Însă până la sfârșit în felul de astăzi nu poate merge. Trebuie să căutăm pe orice căi a sugera în mulțime ideea inițiativei private.

Dacă statul nostru nu poate face față tuturor datorințelor sale, trebuie să-i vină în ajutor inițiativa privată. Să se adune sătenii mai bogați să-și clădească școli, să-și plătească învățători, iar orașenii asemenea ne trebuie școli de comerț și meserii cât mai multe, ne trebuie licee și chiar universități încă! Prin satele noastre oamenii de inimă, luminați și preocupați în mod rațional de viitorul poporului nostru, vor trebui să facă propaganda necesară ca țărani să-și dea copiii la școală, căci numai școala ne poate scăpa din infernul întunecos a neștiinței în care ne găsim.

Copiii trebuiesc instruiți de mici. Trebuiesc crescuți în spirit religios și îndemnați la muncă, întrucât munca inobilează.

În zilele de astăzi avem atâția copii cari nu știu rosti o rugăciune, cari nu cunosc nici biblia și cari se însălbățesc pe zi ce trece.

Și până unde continuăm să mergem înainte pe acest drum al dezastrului moral, al lipsei de educație?

Dacă statul nu, vrem să vedem ce poate face inițiativa privată!

FILOSOFIE BIBLICĂ

„Răspunsul blând înlătură mânia, iar cuvântul aspru întărește mânia. Limba înțelepților plăcută face știința, dară din gura nebunilor nebunia izvorește. În tot locul sunt ochii lui Dumnezeu, văzând pe cei răi și pe cei buni. Limba iubitoare de pace este un pom al vieții, iar răutatea în ea face spărtura sfultelui.

„Nesocotitul nesocotește învățătura părintelui, iar cel ce ia aminte la mustrări cuminte se face. În casa dreptului este un mare tezaur, dar în venitul celui nelegiuit este neodihnă. Buzele înțelepților respândesc știința, dară inima nebunilor nedreptate.“

— Proverbele 15:1-7.

ERATA

La pagina 140, aliniatul 3, în rândul 7, cuvintele

„s'a vindecat“ se vor ceti „nu s'a vindecat.“

C R O N I C A Ş T I I N Ţ I F I C Ă

EUCLIDE ŞI ARHIMEDE

SERIA premărgătorilor astronomiei o putem deschide cu Arhimede, care a fost geometru, fizician şi mecanician, mai mult decât astronom, deoarece, cum spune D. Taine: astronomia în fond este o problemă de mecanică.

Cei doi geometri mai celebrii anticităţii sunt Euclide şi Arhimede, însă Arhimede întrece pe Euclide, care era numai un teoretician învăţat, prin numărul şi varietatea descoperirilor şi aplicărilor sale. El a măsurat întâi suprafaţa sferei, a găsit problema parabolii, a inventat doctrina centrelor de gravitate şi şurupul cel mai perfect, care şi-a luat numirea dela numele lui. El a mai avut şi gloria ca să pue, ştiinţa sa în serviciul apărării patriei sale.

Anticitea nu oferă pagină mai frumoasă de cât apărarea Syracusei. Arhimede incendie flota romană — se crede că cu ajutorul oglinzilor reflectatoare — şi ţinu multă vreme în eşec forţe superioare prin fecunditatea şi resursele totdeauna noi ale geniului său ştiinţific. Însă oraşul Syracusea fu luat prin surprindere şi Arhimede, care era absorbit în calculele sale, fu ucis de un soldat roman.

Istoria plină de anectote, mai mult, sau mai puţin autentice, spune că Arhimede ar fi întăritat pe soldatul acela poruncindu-i să nu-i strice cercurile! O altă anecdotă de aceeaşi valoare pretinde că după ce dezlegă într-o bae, o problemă de hidrostatică, Arhimede a eşit din apă despuiat, strigând: *Am găsit!*

Oricum ar fi, spiritul marelui geometru şi mecanician fu cu desăvârşire absorbit de studii şi stăpănit de uriaşă ştiinţă.

Arhimede, care s'a născut pe la anul 467 al Romei, era de şaptezeci şi cinci de ani când a murit. Cea mai mare parte a operilor sale scrise în dialectul dorian, au ajuns în mâinile posterităţii. „Acei care sunt în stare să înţeleagă pe Arhimede — a zis Leibnitz — admiră mai puţin descoperirile celor mai mari oameni moderni.”

Loyrange a spus că lui Arhimede se datoreşte mecanica din anticitate. Lui i-se datoreşte şi prima idee a refracţiei astronomice, cercetările cele mai curioase asupra ecuaţiunilor indeterminate, o escelentă teorie a hidrostaticii şi invenţia mai multor maşini, care au fost perfecţionate de moderni şi aplicate la arte şi la industrii.

Cu trei secole înainte de era creştină, Aristarc era cât pe aici să-şi piardă viaţa acuzat fiind de ultraj adus zeilor fiindcă emisese ideea că pământul se învârteşte împrejurul soarelui. În urma sa celebrii astronomi greci, Ptolomeu şi Hippare, creatorii astronomiei ştiinţifice din anticitate, nu cutezaseră să susţină teoria lui Aristarc.

Ca multe alte ştiinţe astronomia trecu o noapte de zece secole înainte de a fi constituită definitiv de Copernic, de Galileu, de Kepler şi de Newton.

Traducere după Gastineau.

O NOUĂ DESCOPERIREA LUI EINSTEIN

ZIARELE greceşti publică ştiri interesante asupra scurtei opriri alui Einstein în Egipt, cu ocazia întoarcerii sale în Europa din Japonia.

Einstein a lăudat mult presei şi bărbatilor de ştiinţă efectul călătoriei sale pe mare, în privinţa muncii sale intelectuale.

Neconturbat de lume şi departe de şgomotul infernal al oraşelor, a putut observa asupra-şi o concentrare a gândirii, pe care de alte dăţi şi în alte împrejurări nu o mai atinsese.

Pe oceanul Indian Einstein a făcut o nouă descoperire, despre care crede că va produce şi mai mare senzaţie decât teoria relativităţii. Amănuntele descoperirii şi le rezervă pentru cursurile sale universitare. Este vorba însă despre puterea de gravitaţiune, adică puterea de atracţiune a pământului şi magnetismul terestru. Ar une calităţi ale chilimbarului l'au dus la această descoperire.

Se afirmă că în curând va scrie în această direcţie, adică despre noile sale descoperiri, o serie întregă de cărţi, pentru a putea comunica astfel cu întreagă pleada de savanţi mondiali.

Odată cu împărtăşirea în public a noilor secrete ale noiei importante descoperiri ne vom ocupa şi noi pe larg cu această chestiune ţinându-ni în curent cetitorii noştri.

SOARELE — DUŞMANUL CANCERULUI

DR. MAURICE Benoit a atras atenţiunea Academiei de medicină din Paris asupra influenţei ce o are lumina albă contra cancerului, lucru care e confirmat şi de datele statistice. Acolo unde e mai multă umbră e mai mult cancer: mai mult în oraşe decât la ţară. Ţările cu climă aspră sunt mai mult bântuite de cancer de cât cele cu climă caldă: la ecuator şi la tropice această boală aproape că nu există; pe când, în ţările nordice ca Anglia, Franţa, Olanda, Eleveţia (din cauza zilelor sale scurte), este foarte desvoltată.

ÎNVIEREA MORŢILOR

ZIARELE spun că un chirurg american, d-rul George Crile, poate reda viaţa morţilor, injectându-le direct în ţesăturile inimii, o soluţie de adrelaină.

Chirurgul a făcut propunerea de a demonstra în mod victorios afirmaţiunile sale, exprimând metoda sa pe corpul primului criminal ce va fi fost executat pe scaun electric.

Şi să mai zici că nu trăim în secolul minunilor. Cu toate aceste, între chirurgi să găsească cei mai mulţi cari tăgăduiesc lui Dumnezeu puterea de a putea învia pe morţi. Domnul afirmă însă, că la timpul cuvenit „toţi cei din morminte vor auzi glasul lui, şi vor eşi afară din ele.” Oamenii „tâlnesc” multe minuni în ziua de astăzi, şi ar dori să poată învia şi morţi. Să nu ne fie dară de mirare, dacă peste câţiva ani vom vedea pe morţi înviind. Trăim în faţa unui timp care ne ascunde surprize pe aceasta linie. „Ce nu este la om cu putinţă, este la Dumnezeu.”

PETELE SOLARE ȘI BOLILE

INVATATUL Sardou, afirmă că petele solare aduc o înrăutățire în bolile cronice (inimă, rinichi, nervi ficat, etc.) precum și insomniilor, oboseală, etc. Aceasta pare a fi foarte natural, întru cât cum se știe că viața pe pământ depinde de starea fizică și chimică a soarelui.

DESCOPERIREA MAI MULTOR
MONEDE VECHE

NIȘTE săpători de cărămidărie au dat în pământul delat Arras peste un vas cu 160 piese de aur și 9 medalioane de neprețuită valoare istorică și artistică.

Toate piesele sunt din vremea lui Constantin cel Mare, turnate la Tréves, în capitala Galiei de atunci. Medalionul cel mai însemnat e acela care înfățișează intrarea în Londra a lui Constantin Clor, tatăl lui Constantin cel Mare.

O NOUĂ INSULĂ APARE
IN URMA UNEI ERUPȚII VULCANICE

IN urma unei erupții vulcanice, o insulă mică circulară, de un diametru de 400 metri s'a ivit la suprafața mării Chinei, în ziua de 2 Martie. După informațiile particulare culese de vaporul hidrograf francez „Astralabe“ în cursul unei recunoașteri, această insulă se găsește situată la 10 grade 10' și 20" latitudine nordică și 108 grade 59' 10" longitudine la est de meridianul de la Greenwich, ceea ce-o așează în apropiere de insula Paulo Cécer de Mer la 60 mile de pământ.

INLOCUIREA GRĂULUI?

SAVANTUL francez, profesorul Berthelot, studiază transformarea plantelor în serele din Meadon, în vederea unei mari descoperiri care va permite înlocuirea vegetalelor, în hrana omului. Știința, — conform planului Autorului oricărei științe, — să pregătească pentru hrănirea miilor de milioane ce vor fi încurând restaurați să trăiască în veci pe pământ.

TEORIILE LUI EINSTEIN COMBĂTUTE
DE UN SAVANT FRANCEZ

UN savant francez, Duport, profesor onorar la facultatea științelor din Dijon, a publicat un volum în care combate teoriile lui Einstein asupra relativității.

Duport susține că nu e nici un motiv serios să renunțăm la edificiul științific bazat pe geometria și mecanica lui Newton, spre a adopta în locul vechilor teorii, teoriile imaginate de Einstein.

Pentru savantul francez, opoziția între fenomenele aberației și experiența lui Michelson și Morlay, nu există. Eterul e imobil în spațiul gol, dar o parte dintr'insul e târât de pământ în așa fel, în cât toate fenomenele produse la suprafața pământului sunt independente de aceste mișcări; iar fenomenul aberației se produce la separația între eterul imobil și eterul târât.

DESCOPERIREA UNUI ORAȘ NECUNOSCUT

DAILED MAIL“ anunță că exploratorul rus, colonelul Kozloff, a descoperit în deșertul Gobi (Manciuria orientală) un oraș numit Khata-Kheto, care n'a fost vizitat până acum de nici un european.

Colonelul Kozloff a găsit în oraș o bibliotecă de 2500 volume scrise într'o limbă necunoscută și tezaur de tot felul.

LUMINA LICURICIULUI

FIZICIANUL american Ives, studiind lumina licuriciului, a găsit că un disc de 2 m. diametru aco-perit cu licuricii ar da o lumină egală cu lumina a 29 lumânări, — suficientă pentru o cameră mare. Această lumină e galbenă-verzue deci inconvenientul ei e că nu e albă.

DIN CE-I FĂCUT PĂMÂNTUL?

PROFESORII: *Hobbs*, dela Universitatea din Michigan și Washington, dela Institutul Carnegie, au anunțat, fiecare, câte o nouă teorie asupra formațiunii globului terestru; ambii ne mai admițând actuala teorie a focului intern. Primul zice că în interiorul planetei nu este foc ceresc, ci aur solid, platină și metale prețioase, după cari vin pe rând straturile de aramă, de argint, de plumb și de stânci; al doilea zice că în centru e fier, apoi nichel și fier, apoi stâncile.

TEMPLUL AMMON

IN urma succesului descoperirii mormântului lui Tut-Ank-Amon, s'au făcut săpături și în Ethiopia pentru descoperirea celebrului templu al zeului Ammon, care este cel mai mare monument al Ethiopiei.

Acest templu, zidit pe malul Nilului, la Napata este un uriaș labirint, care va lumina și el o parte din întunericul istoriei antice a Egiptului.

P. S. Care la urma urmei tot în întuneric va rămănea! — *N. Red.*

UN NOU TRAMENT AL PNEUMONEI

DRUL H. V. Broeser anunță că a obținut vindecări remarcabile ale pneumoniei aplicând plăci de metal pe pieptul bolnavilor și lăsând să treacă prin ele un curent electric.

Regulând în mod convenabil intensitatea curentului, se obține pare-se, decongestionarea rapidă a plămânului. Doctorul afirmă că patru aplicațiuni sunt suficiente.

O MARE DESCOPERIRE ARCHEOLOGICĂ

Londra. — Din Stockholm se anunță ziarelor, că o expediție rusă a descoperit în peninsula Kola, între oceanul Arctic și marea Albă, resturile unei civilizații egiptene.

Care va să zică, că oamenii de acum 4 sau 5 mii de ani nu erau mai maimuțe decât cei de astăzi, iar teoria că omul odinioară umbla pe patru picioare nu este decât un sistem de „ghicire“ închipuită, să câștige renume ghicitorilor. Oamenii de știință să mințesc ei pe ei. Biblia este singurul izvor de pură știință, care dă o socoteală amănunțită și adevărată cu faptele despre trecut și viitor.

PICTURA ROMÂNEASCĂ

STRĂINĂTATEA ne-a cunoscut foarte puțin — și până la război aproape nu ne-a cunoscut — nimic din frumusețile ce posedăm, nimic din arta creată din sufletul plămădit din două forțe uriașe: Romanii și Dacii, contopiți de-o parte și de alta împrejurul Carpaților și ciocnit cu alte forțe ale năvălitorilor.

Sufletul românesc, adăpat la izvoarele nescuate ale minunilor naturale în care s'a dezvoltat, nu putea fi indiferent, nu putea fi mulțumit numai cu preocupări mărunte, practice pentru satisfacerea materială a existenței — ci s'a înălțat deasupra și a căutat să se cristalizeze în opere nemuritoare, care să arate lumii întregi puterile mari de care dispune și să împărtășească tuturor năzuința către înțelegerea tainelor lui Dumnezeu.

Străinătatea ne-a considerat mai până eri un popor de păstori și plugari vrednici să-și crească copii și să-și păzească pământul, dar cu o limbă așa de primitivă că în ea nu se pot serie gânduri mari și nu se poate cânta durerea și bucuria, aceste două părglii ale sentimentelor omenesti — și ne-a crezut așa de stângaci, că n'am putea mânui nici dalta modelatoare de marmoră, nici penelul ce face muzică din culorile cele mai brutale.

Câțiva dintre artiștii noștri rătăciți pe meleaguri streine, ne-au dus mândria de popor creator și s'au întors încununați de glorie, încercările însă rămăneau prea obscure, căci prea erau puțini și prea erau modești acești, între taberile din metropolele țărilor cu trecuturi îndepărtate.

A venit însă războiul. Imprejurările au făcut ca să fim vizitați de foarte mulți străini și acești străini au rămas uimiți de comorile, pe care le-au descoperit între noi, și de cari noi nu ne dăm seama.

În literatură ne-au cunoscut mai cu greu, căci limba nu se supune atât de ușor cunoașterii celui ce a fost legănat și crescut în altă

limbă. Pictura însă a eucerit dintr'odată admirația mosafirilor noștri.

A fost cunoscut marele Grigorescu, poetul idilic al tablourilor de țară atât de specifice românești. Ciobanul nostru rezemat în băți ori cântând din fluer în mijlocul turmei de pe costișe; earele cu boii blânzi, pe drumurile colbăite de țară, sub lumina soarelui dulce, zările decorate cu ceața lor evocatoare de alte lumi; cumpenile fântânilor de șes și atâtea și atâtea minuni cari pot sta alături de cele mai mari creații din lume.

A fost cunoscut Luchian, profundul colorist, vrăjitorul florilor; sentimentalul pictor al capetelor de copii cu ochii albaștri, ori negri în care se întipărește nevinovăția, dar și furtunile ce vor veni să-i tulbure, odată cu intrarea în lume, odată cu creșterea lor.

A fost cunoscut Romano, intruchipătorul gândurilor mari, pictorul din a cărui paletă viața se rupe în blocuri imense și se rostogolește întru ființarea unei idei.

Și au fost cunoscuți atâtea și atâtea, mii dintre ei astăzi plecați dintre noi, dar rămași totdeauna prin ceia ce ne-au creiat.

Și mulți dintre străini s'au întors peste hotare ducând pânzele minunate pe cari noi le-am dat generoși și aproape înconștienți de valoarea lor.

Dar acestea daruri ne-au adus câștigul lor. Lumea începe să ne cunoască mai de aproape și să ne primească cu brațele deschise atunci când ne ducem peste hotare.

Această incurajare își dă roadele ei, căci proporțional cu numărul locuitorilor nu știu cine ne-ar întrece forțele tinere ce se ridică, plămădite din nobilul sânge al neamului nostru.

Și atunci când va fi tras și interesul pentru literatură, când vom fi tălmăciți în graiul altor popoare, atunci cu cinste vom merita să stăm alături de cei mai mari în Panteonul artelor și poeziei umane.

G. T.

R E V E L A Ț I E

*Tăcută pe vale se scurge o turmă,
Răsună de dangăt pădurea stufoasă,
Un nour de praf rămâne în urmă,
Iar luna se'nalță pe cer luminoasă.*

*Din margini de drum pe gânduri Isus,
Păstorul și turma privește.
Cu ochii mângăie al lunii avânt,
Ș'n minte un gând... încolțește.*

Târziu...

*Dorm ucenicii trudiți lângă focuri.
Alături Isus priveghează,
Când luna'n apus peste dealuri,
Cu foc de nestins pădurea brăzdează.*

*Depart, depart e turma acum...
Pierdutele zgomote mor,
În urmă rămâne marea gândire:
„O turmă, o turmă și doar un păstor.”*

M. D.

OAMENI, IDEI ȘI FAPTE

Un concurs original

UN ilustru medic francez în urma unor numeroase experimentări și cercetări în domeniul dezvoltării trupului omenesc, întrebându-l toate mijloacele de igienă și cultură fizică, a emis următoarea axiomă ce trebuie să rămâie literă de lege pentru orice om chibzuit: „Nu există frumusețe, fără de sănătate”. O axiomă care stă alături de „Minte sănătoasă în corp sănătos”.

Această frază concisă condamnă dela sine nesăbuitele obiceiuri — din fericire azi date uitării — ale fetelor de odinioară, romanțioase, cari mâncau lămâi, nu mâncau decât mâncări oțetate, spre a putea fi palide ca domnițele din țara lui „Alb împărat”.

Azi indiferent de sex spre a fi rumen și frumos trebuie să ai un corp sănătos. Pătrunse de acest adevăr mai multe doamne din o asociație care avea de scop îngrijirea copiilor s'au gândit de cât folos poate fi în dezvoltarea unui neam, propășirea fizică din leagăn al copiilor și astfel au instituit originalul concurs de frumusețe și sănătate.

Micuții cei bine îngrijiți, cei mai sănătoși și deci cei mai sănătoși dela naștere până la cinci ani vor fi premiați.

E o încurajare ale cărui rezultate vor fi din cele mai fericite pentru nouă generație. (Care va trăi și nu va muri niciodată).

Cel mai mare tablou existent

CELEBRUL tablou al lui Paul Veronese „Nunta dela Cana”, mândria Luovului este astăzi cel mai mare tablou din lume: are zece metri lungime și șase metri jumătate înălțime. A fost pictat acum trei secole la Veneția la mânăstirea Benedictinilor, primind artistul ca plată suma de 364 ducati.

În urma campaniei francezilor în Italia, directoratul consideră tabloul ca pradă de război, dar neputându-l transporta l-au tăiat făcându-l sul. În urma unui lung drum, frumosul tablou își făcu intrarea glorioasă în muzeu în ziua de 14 Iulie 1880.

O comemorare

CELE mai multe unificări sufletesti între rase și națiuni se datorează fără îndoială culturii. Din schimbul neîncetat de cultură, din cercetările reciproce de înțelegere ale sufletelor, se cimentează opere durabile.

Și noi Românii am experimentat cu prisosință acest lucru, și în parte ne-a reușit.

Ne-a reușit mai ales cu popoarele cari aveau mai înainte aceleași dureri și suferințe ca și noi. Cea mai desăvârșită a fost cea cu poporul Cehoslovac.

Mulțumită unui om de energie, cu o inteligență vie Urban Iarnik și cu ajutorul neobositului cărturar român Andrei Bărseanu sufletul poporului nostru l-au făcut cunoscut și lor, în urma eulegerii și tipării mângăritarelor noastre a cântecelor populare. Dar amândoi au murit, opera lor trebuia continuată însă. Liga Culturală sub presidenția D-lui prof. N. Iorga cu prilejul comemorării lui Urban Iarnik a pus bază unei societăți de colaborare culturală româno-cehoslovacă.

Pasul a fost bun și roadele vor veni.

Un caz curios lângă Oradea-Mare

ÎN COMUNA Mezögos, țărani au fost cuprinși de o ciudată manie religioasă.

Un țăran bătrân, Ștefan Nagy, foarte bogat, a comunicat consătenilor că a văzut într-o noapte chipul „Zeului Banului” întrupat într-o maimuță.

Când au sosit la marginea pădurii țărani au văzut maimuța acolo.

Țăranul a spus consătenilor că acolo unde a apărut maimuța sunt îngropate 10 butoaie argint, 5 butoaie diamante și 6 butoaie cu aur și că numai pamenii religioși vor putea găsi această comoară, sapând pământul.

De atunci tot satul sapă pământul fără a găsi nimic, dar nu și-au pierdut curajul. Lucru ciudat e că până și preotul reformat al satului Antoniu Vics, crede în această minune și ține predici în sensul acesta.

[S'ar părea că lucrul e de mirare și de râs, dar considerați-l mai deaproape și veți vedea că nu e: aproape fiecare om și femeie astăzi, vede — ca și Ștefan Nagy — pe „Zeul Banului” înaintea sa, dacă și nu în umilul animal, maimuța, lor li se arată în îmbrăcăminte extravagantă, plăceri și deșertăciuni de tot felul, după care zi de zi sapă fără a pierde curajul.

Acum 19 veacuri, marele filozof și teoretician, care a fost umilul Sf. Pavel, a spus că „Dumnezeul unor oameni este pântecul lor”. — N. Red.]

Bibliotecile populare.

INTENSIFICAREA culturii prin carte e o necesitate primordială a poporului nostru. A spune că procentul analfabeților la noi e înspăimântător e banal, a spune însă că cei cari au noțiuni elementare și cari vor să-și înmulțească cunoștințele prin cetirea cărților sunt puși în imposibilitate din cauza lipsei de biblioteci: e îngrijitor.

Statul a lăsat aproape totul pe seama inițiativei particulare, și din cauza aceasta s'a întârziat opera de cultură națională, căci publicul e destul de împovărat.

De aceea socotim ca o datorie a statului prin organizația comunii să vie în ajutorul culturii.

P. S. — Ba nu! Statul face și el tot ce poate. Prima măsură a și fost luată în acest sens, încă de mult, — măsură pe care autorul informațiunei de mai sus să vede că n'o cunoaște — el confiscă de pe la țărani bibliile și alte cărți de studiu în legătură cu biblia și le vinde la jidani, cari le întrebunțează pentru impa-

chetare. Mai dăunzi un ovreu din Dej viinea cu 2 lei kilogramul de biblie și cărți religioase confiscate de jandarmi de pe la sătenii de prin sate. Și ne mirăm că țărani nu citește! Dacă nu credeți, întrebați pe primpretorul din Rodna veche jud. Bistrița-Năsăud, și la prefectura din Zalău câte cărți și biblie confiscate au în posesiunea lor. Aproape fiecare post de jandarmi din Transilvania vă poate spune cum să respândește cultura pe la sate.

V A R A

*Surăde pajiștea înflorită
De clopoșei și de bujori,
Pământu-i rai de fericire,
Cutremurat de dulci fiori.*

*Pe cărarușă dela moară
Pornesc părechi de porumbei,
Iar vântul leagănă a lene
Frunzișul șirului de tei.*

*Impovărași de-atâtea cuiburi
Ocotitori de draji iubiri,
Copacii codrului ascultă
A dragostilor ciripiri.*

*Miresme dulci, îmbătătoare
Plutesc în line adieri,
Scâcnește inima mai tare
Și-și cere partea de plăceri!...*

Elena din Ardeal

O G L I N D A L U M I I

FATA CU 150 DE PETITORI

ENGLEZOAIcă, d-ra Margareta Andrews se logodise cu un tinăr pe care nu-l cunoștea decât după fotografie și din scris. El era telegrafist pe insula Vincent, ce zace în preajma Capului de bună speranță, multe mii de mile depărtare de locul unde se afla fata. Cum însă dragostea birue orice piedeci și distanțe, tinăra fata se porni într-o bună zi la drum spre insula Vincent ca să se cunună cu alesul ei. Ajunsă acolo însă făcu descoperirea tristă că bărbatul ce-o aștepta cu brațele deschise nu era acela pe care-l purta în fundul sufletului ei; fotografia — se vede treaba — era mai reușită decât originalul. Și cum englezoaicele se socotesc repede, d-ra Andrews a rupt logodna.

Pe insula Vincent se aflau însă afară de mirele refuzat încă 150 de englezi, necăsătoriți pe cari meseria îi lega de acest petec de pământ plictisitor. Burlacii cei 150 sătui de viața lor pustie, văzând pe fetișcana tinăra și dornică de măritisă că se pregătește de plecare au hotărât s'o împiedice cu orice preț de-ași executa planul. La început fata nu voi să cedeze. Pe urmă ajunse totuși la următoarea înțelegere. Să ia un ban de metal și să-l facă să se învâрте. D-ra Andrews avea să ghicească mai înainte de a pune banul în mișcare, pe ce parte va cădea: pe emblemă sau pe cap. Da-

că va ghici atunci putea să plece, iar de nu, era obligată să-și aleagă dintre cei o sută cincizeci de petitori, pe acela care-i va plăcea mai mult. Lucrul se întâmplă întocmai, dar Margareta Andrews n'a ghicit. A trebuit deci să-și aleagă totuși un bărbat dintre cei mulți cari suspinau după dânsa, ceace n'a fost lucru tocmai ușor. În sfârșit se hotărî pentru unul și căsătoria avu loc în scurtă vreme luând parte la ospăț întreaga ceată de burlaci de pe Vincent.

DIMISIA LUI EINSTEIN

PROFESORUL Einstein, de origine germană, însă astăzi naturalizat elvețian, și-a dat demisia din „Comisia cooperațiunii intelectuale“ a „Societății națiunilor“, pe motiv că această societate nu are nici bunăvoința, nici forța de a fi la înălțimea scopului pentru care a fost creiată.

6 MILIOANE LEI UN MANUSCRIS

UN bibliotecar din Anglia, a cum-părat cu suma de șase mii livre sterlinge (șase milioane lei) un manuscris al celebrului explorator Cook.

O NOUĂ BOALĂ ÎN EUROPA

S'A observat la mai mulți marinari francezi, o nouă boală „sodoku“, — boală infecțioasă din Extremul Orient, studiată mult în Japonia — care provine dintr'un mi-

croviganism transmis omului prin mușcătura șoarecilor infectați.

ARBORII — MONUMENTE

ITALIA își onorează morții într'un mod cu totul poetic; plantează diferiți arbori, și pe fiecare serie un nume de erou. Copacii vor dură sute de ani, și sute de ani foșnetul frunzelor, va fi cântecul eroului.

TURTA DE BOTEZ A UNUI PRINȚ FIUL prințesei Marry a Angliei și vicecontelui Lascelles va fi botezat zilele acestea însă turta lui de botez e deja gata.

Turta a fost făcută de elevii școlii de cofetari din Leeds și este o adevărată minune. Cântărește 50 de kgr., tot atât cântărește și decorațiunea dintr'un aluat deosebit și zahar, așa că întreaga turtă cântărește 100 kgr. S'au pus 6—7 funți de făină 6 funți unt, tot atât zahăr, 120 de ouă, 6 funți stafide 20 funți agrișe 6 funți de coji de lămâi și portocale, 4 funți migdale 12 funți sultanine, fără a socoti și alte multe lucruri, necesare la o astfel de turtă. Turta aceasta uriașă are forma de cerc pe o bază pătrată și va fi probabil, fotografiată ea mai târziu pentru să aibă o idee de turta sa de botez.

P. S. Câte o fotografie a „turtei“ să se trimeată cadou fiecărui copil flămând a celor un milion și ceva de muncitori fără de lucru în Anglia.

LAMPA CU LUMINĂ RECE

ZIARELE din Paris semnaleză invenția unui inginer parizian pentru a obține lumină rece menită poate să răstoarne întreg sistemul actual de iluminat. Pornind de la faptul că la cele mai multe lămpi electrice, 70 la sută din energie e cheltuită în căldura și nu în lumină, inginerul Risler a construit o lampă având însușirile licuriciului care luminează fără a încălzi.

El a luat un tub golit de aer și stropit cu materie fosforescentă goală e împins până la o cincizecime de milimetru. Odată traversată de fluidul electric, lampă se luminează puternic, cu o lumină care înțrece pe aceea a celor mai mari lămpi actualmente în uz. Consumul de energie este minimal: 15 „watt“ pe oră pentru 6 metri de tub și 7 milimetri în diametru. Academia de științe în ultima ei ședință a examinat în delung această invenție.

UN BUTOIU URIAȘ

O FABRICĂ de butoaie din Lahr (Baden, Germania) a isprăvit zilele acestea mai multe butoaie înalte de 6 jum. metri, cu un diametru de 7 jum. metri și de o capacitate de 2500 ectolitri. Marele butoiu din Heidelberg coprinde numai 2.217.16 ectolitri este dar mai mic de cât aceste butoaie uriașe.

CEL MAI MARE BANCHET DIN LUME

ZIARELE engleze spun că denumiți s'a dat cel mai mare banchet, care a fost vreodată în lumea veche și cea nouă. Se înțelege că locul acestui banchet a fost America, în statul Oklahoma, unde guvernatorul de curând ales, Walten, recunoscător pentru alegerea sa, a ospătat pe toți alegătorii săi, al căror număr nu era mai puțin de o sută de mii.

Dacă privim cifra aceasta numa așa în treacă și în legătură cu dansa ne reprezentăm prânzul în comun a unei astfel de masse de oameni, ne vom putea face o idee aproximativă în ce proporții trebuie să se fi făcut pregătirile pentru banchetul acesta. Ceeace dă un interes deosebit acestui banchet, e că n'au luat parte numai membrii de ai rasei caucasienne, ci și reprezentanții rasei galbene și celei roșii. chinezi, japonezi și indieni, toți în costumul lor național, — indienii gătiți cu pene și în costum de război.

Banchetul a început la ora unu după amiază și a durat până a doua zi dimineața. După cum se vede și

în privința aceasta s'a păstrat obișnuita proporție monstră americană. A doua zi a început balul, care a durat deasemenea până în dimineața următoare.

Pe cât spun ziarele, banchetul dat de Walten este incontestabil cel mai mare, ce s'a dat vreodată în America.

17 ANI ÎNTR'O CĂLDARE

A TREBUI să vie un incendiu, ca să scoată pe Iohn Mac Kenzie din căldarea de locomotivă părăsită ce și-a ales-o ca locuință în 1906 după cutremurul de pământ din San Francisco.

Vechiu căpitan de vapor de cursă lungă, Mac Kenzie își instalase în acea veche căldare, un pat și o masă de toaletă.

Aceste două mobile erau suficiente fericirii sale.

Căpitanul Mac Kenzie e un om liber. El caută acum, o altă căldare, un alt pat și o altă masă de toaletă.

LACUL DE FOC

ÎN insula Hawaii există un lac de foc, în sensul propriu al cuvântului. Lacul se numește Halemau-man și e produsul vulcanului Kilanea. El are o formă eliptică, 295 metri lungime, 615 metri lărgime, și e la adâncimea de 86 metri a unui crater care are o înălțime de 1235 metri deasupra nivelului mării. Spectacolul e măreț, căci ea valurile de apă se mișcă masele de lavă roșii, spre fărâmurile cari sunt de o culoare mai deschisă, asemenea nisipului mării. În plus sunt jeturi de lavă, asemenea unor fântâni săritoare, cari în căderea lor samănă cu o ploaie de foc. Indigenii cred că lacul acesta este intrarea la iad. Ei se închină lui și-i aruncă jertfe. În apropiere americanii au construit un hotel cu cel mai rafinat confort și lux. Acum vor să utilizeze puterea aburului ce desvoltă lacul, pentru scopuri tehnice.

Astăzi, în ziua concesiunilor de tot felul, să vede că dracul a hotărât să concenșioneze și el aburul din iad. Era inadevăr o pagubă să se prădeze atâta abur sub pământ în zădar. Și de aci ideia americană de a cere dracului aburul, este genială. Și mai mult, în loc de a mai folosi combustil, lemne, cărbune, etc., fiecare țară poate se sape un tunel drept până la iad de unde v'a putea fi aprovizionată cu căldură, și abur destul. Aceasta v'a fi o veste bună și pentru cei din iad, cari să nădușesc de atâta căl-

dură. Aiviz financiarilor englezi, francezi, etc.

Simpatia noastră este pentru indigenii — și alți amăgiți nevinovați de pe întreg pământul — cari în adevăr cred că lacul o fi din iad, dar care nu e decât un produs al vulcanului Kilanea, iar „iadul“ un mit, o înșelătorie de la diavolul și aceia cari sunt în stare să-i predice aceasta farsă, pentru ale închipui pe Dumnezeu iubirii ca pe un Dumnezeu mânios și astfel ai îndepărta pe oamenii mai luminați și inteligenți dela el. — *N. Red.*

SALARII DE MILIARDE

ÎN Rusia sovietică salariile funcționarilor au fost fixate pentru cei de gradul întâi la două miliarde 600 milioane lunar, pentru cei de gradul al doilea la 2 miliarde 350 milioane, pentru cei de al treilea la 2 miliarde 100 milioane. Păcat numai că e vorba de ruble sovietice!

EMIGRĂRILE DIN AUSTRIA ÎN 1922.

ÎN România au intrat din Austria 2586 persoane din totalul de 23.880, fiind țara cea mai preferată de pe Continent.

După ea urmează Germania cu 1719 persoane, Iugoslavia cu 891, Albania 755, Olanda 442, Italia 327, urmând apoi celelalte state cu mai puțin de 300 persoane.

Printre emigranții din România cei mai mulți sunt metalurgiști 708, meseriași în mașini, aparate, instrumente 690, constructori 177, lucrători în lemn 165, lucrători ajutoți și cu ziua 121, confecțiuni 121, etc.

CĂRȚI RARE DIN 6 VEACURI

LUNA viitoare se vor vinde la licitație publică la Berlin cărți foarte rare. Prețurile fixate sunt niște prețuri de record. Așa operele complete ale lui Voltaire în vestita ediție Kehler din 1785—89 sau prețuit cu un milion și jumătate de mărci. O ediție aproape tot așa de veche din „Le Temple de Chide“ de Montesquieu e prețuită la 800.000 mărci. O lucrare tipărită în 1487 „Eruditorium Poeni, tentiolo“ din care nu se mai găsește decât un exemplar în Germania, costă cel puțin un milion de mărci. Și una din cele mai rare Biblii cehe, o ediție din 1537 se vinde la licitația aceasta. Mai departe „Theotrum Europeum“ tipărit la Frankfurt în 1637—1747. O deosebită valoare are o revistă japoneză ilustrată „The Kokka“ în 19 volume care se prețuște la 1 milion 200.000 mărci.

UN AMERICAN BAPTIST LA CLUJ

SĂPTĂMANA trecută Clujul a fost onorat cu vizita unui distins misionar american baptist, ba să zvoneste că ar fi chiar reprezentantul european al acestei confesiuni, și că ar fi fost un trimis special al Bap-tiștilor din America la Lausanne, unde avea să supra-vegheze interesele acestora, mai cu samă cele ale lui Rockefeller, multi-miliardarul american și „regele petrolului“ care să zice că este adânc interesat în convertirea și încreștinarea petrolului oriental, și a căru-i soarte era în joc la Lausanne.

Indiferent de misiunea profană la Lausanne, la Cluj d-l dr. Bill (sau Geld — numele exact ne scapă) a avut o misiune „sfântă“, acea de a predica „fraților“ evanghelia lui Isus Christos care spunea: „să nu vă adunați comori pe pământ unde rugina la mână, și furii le sapă și le fură.“ Misiunea d-lui Bill a fost deci dublă, una pozitivă și alta negativă.

Două au fost motivele cari m'au dus să ascult pe d-l Bill: a) America fiind focarul tălmăcirilor profunde ale Bibliei, și de multe ori aproape adevărate, și precum în viața mea nu mai auzisem predicator american am mers cu sufletul flămând și să mă adap delă fântâna lecturii d-lui Bill; b) eram curios să aud cum va susținea fratele Bill unele doctrine baptiste, printre cari și pe acea a vecinicului chin după moarte pentru nepocăiți, propovăduite de baptiști în genere.

Dar dacă umilile mele cereri au fost numai două, destul de modeste și legitime, ele au rămas nemulțumite. În loc, ni s'a zugrăvit înainte o icoană palidă și foarte flămândă după putere, influență și onoare lumească.

Cu o față destul de iubită și senină, d-l Bill s'a ridicat, exprimându-și bucuria ce o are în a vedea pe frații europeni în starea lor umilă și grea, și ale aduce salutul fraților americani. După aceste formalități preliminare, s'a cetit din Biblie ca text dela Faptele apostolilor 1:4-14, 19, un loc destul de complicat și materie pentru câteva lecturi; dar în fine n'a fost complicat, căci în toată vorbirea sa oratorul nici nu s'a atins de el. În loc ni s'au deseris cine sunt baptiștii, ce popor mare și cu ce influență. Iată cine sunt:

„Inainte de aceasta cu 150 de ani — a spus d-l Bill — baptiștii erau un popor (sic) mic la număr, fără influență și treceau prin multe greutăți și suferințe, închisori, bătăi, etc. Pe când acuma, continuă înseninat d-l Bill, noi suntem fericiți cu un număr mare de membri, ba și cu cei mai de frunte bărbați ai americilor, cum de pildă e Președintele Statelor-Unite, Harding, apoi cel mai mare bogat american și din lume (Rockefeller). La cârma țării un număr de miniștri — toți baptiști — apoi un număr mare de advocați, medici, și mulți alții din poporul ridicat.

„Așa au scăpat baptiștii americani de prigoană (care în America nici n'a existat înainte de război — *N. Red.*), ajungând la o situație fericită și la o deplină libertate de religie. Poporul nostru baptist este un popor „evanghelizat“ și învățat. Aceasta ne-a binecuvântat pe noi cu un număr atât de mare de membri în biserica baptistă, și ne-au ridicat la puterea financiară și politică de astăzi.

„Pentru ce nu aveți voi aici în Europa — întreabă d-l Bill pe frații din Cluj — oameni la cârmă, și în parlament și alți oameni mari? La care tot însuși a răspuns: pentru că nu ați școlat pe copiii voștri, nu i-ați dat la școlălele cele înalte.

„Noi baptiștii — mai spune d-l Bill — și aici în Europa trebuie să fim un popor evanghelizat și școlat, și așa ne vom ridica la putere, libertate și influență.

„Așa se va lăți împărăția lui Dumnezeu.“

Acesta este în rezumat discursul oratorului american, care între timp uitase de Biblie și de textul citat.

Dorim baptiștilor toată reușita la care ațintesc. N'avem nici un motiv de ce nu. Dar când se laudă cu oameni ca Rockefeller, și alții la fel, să disprețuese ei pe ei și cauza pe care o reprezintă. Cine e Rockefeller? și cum a ajuns el stăpânitorul a 2 și jumătate miliarde de dolari (cam 420 miliarde lei)?

Ajuns-a el la acestea urmând pe Isus și conformându-se următoarei condițiuni: „Și oricine nu-și ia crucea sa și nu-mi urmează mie, nu este vrednic de mine... și nu-mi poate fi ucenic.“ (Matei 10:38; Luca 14:26-27)? Între cântările baptiștilor este o cântare care sună astfel:

„Toate voiți părăsi Doamne,
Numai Tie îți voiți urma,
Gol și sărac prin pustie,
Ca Tine voiți purta crucea.“

Am fi dorit să auzim dela d-l Bill dacă Rockefeller a devenit „regele petrolului“ și „regele dolarului“ pareurgând acest drum? Sau că Rockefeller a fost acela care acum 20 de ani, izbușind o grevă pentru existență la una din uzinele sale din Texas, a cerut concursul armatei și a culcat la pământ câteva sute de oameni (cari după credința baptistă au mers în iad) pe urma căror au rămas pe drumuri sute de femei și copii? Să poate ca un om lucrând cinstit cu mâinile sale, după cum spune Biblia — „întru sudoarea feței îți vei câștiga pâinea ta zilnică“ — să ajungă la atâtea miliarde? sau că aceste să grămădesc din sudoarea a mii și mii a altor oameni, și prin fraudă, înșelăciune, minciună, etc?

A cetit misionarul baptist pe apostolul Iacob la 5:1-6, care să laudă cu cei bogăți astfel: „Veniți acum cei care sunteți bogăți, plângeți jălindu-vă de muncile ce vin peste voi. Bogăția voastră a putrezit, și vestmintele voastre au fost mâncate de rugina, aurul vostru și argintul sunt pline de rugină, și rugina lor va fi dovadă împotriva voastră și ca foc va mânca trupurile voastre. V'ați adunat comoară în zilele d'apoi! Iată plata lucrătorilor cari au secerat țarinile voastre, plata ce rămâne în urmă strigă dintre voi, și strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaot. V'ați desfătat pe pământ și v'ați desmerdat, ați hrănit inimile voastre în zi de înjunghere. Ați osândit, ați omorât pe cel drept: ce nu vi să împotrivesc?“ sau să fi cetit pe apostolul Pavel:

„Vedeți chemarea voastră fraților: pe cele nemintoase, pe cele de neam de jos, pe cele slabe ale lumii, și le alege Dumnezeu șieși?” sau pe Isus, care a spus: „Mai ușor va intra cămila prin urechea acului decât un bogat în împărăția lui Dumnezeu.”

Dacă ați auzit cândva trecând o cămilă prin o

ureche de ac, va intra și Rockefeller în împărăția cerului.

Dacă d-l Bil spunea și lămurea acestea lucruri fraților săi din Cluj, desigur că aceștia rămăneau edificați. Dar trebuie să încet, că mă năpădesc întrebările și sufăr de logică.

V. Ciucgș.

„LAZĂRE, VINO AFARĂ!” de C. T. RUSSELL

„Când au auzit ei de învierea morților, unii își băteau joc.” — Fapte 17:32.

PRECUM și-au bătut joc unii de învierea morților auzind cuvintele acestea din gura Sf. Pavel, tot așa își vor fi bătând joc mulți citind aceste rânduri. Cu toate aceste Cuvântul lui Dumnezeu stă neclintit: „Că va fi o înviere a celor ce duc o viață sfântă și a celor ce nu duc.” Iar marele învățător însuși zise:

„Vine ceasul când toți cei din morminte vor auzi glasul lui, și vor ieși afară din ele. Cei ce au făcut binele, vor învia spre viață — (desăvârșiți) — iar cei ce au făcut cele rele, vor învia pentru judecată”, adică pentru instrucție, corectare și probare. — Ioan 5:28, 29; Fa. 24:15.

Învățătura învierii trebuie să fie neapărat o nebunie pentru cei ce cred că morții trăesc astăzi mai mult decât dacă ar fi astăzi

în viață. Și oricine crede în mod logic în învierea celor morți trebuie să privească vederile populare despre starea omului în moarte ca ceva cât se poate de absurd. Nu există un tărâm mijlociu. Sau omul este *mort* atunci când este mort, după cum spune Biblia, și nu mai poate avea nici o cunoștință sau nădejde, nici o plăcere sau durere, până când nu va fi sculat din moarte; sau de altfel omul nu moare de loc, atunci când pare că moare — o teorie care stă în război cu Biblia și pe care noi o credem lipsită de temelie, fie ca fapt sau fie ca rațiune. Aceasta este o mitologie în felul ei. Întreaga lume păgână crede astăzi în teoria aceasta. Învățătura aceasta intră în biserica creștină în opoziție cu „învierea”, o învățătură care are multe veacuri în urma ei, și care se trage din veacul al patrulea, când horde de păgâni au fost botezate și numite creștini, cari nu aveau decât o slabă idee de „credință”, care a fost dată sfinților o singură dată. — Iuda 3.

Învierea o mare minune

Împotriva învierii s'au ridicat numeroase obiecțiuni. S'a spus că Dumnezeu nu poate să-i învie pe cei morți, dacă ei sunt morți în adevăr. S'a spus că dacă ar fi să se îndeplinească cuvintele Domnului nostru și dacă toți cei ce se află în mormintele lor s'ar scula din ele, atunci pământul s'ar popula atât de des, încât dacă fiecare ar sta pe capul celuilalt în mai multe șire peste întreg pământul, totuși n'ar fi loc de ajuns pentru toți. S'a pretins că ar fi lucru cu neputință ca să fie îndeajunsă hrana și îmbrăcămintea pentru

atâta amar de lume. Învierea se arată apoi ca ceva potrivit cu legile firii, după cum rezultă din istoria întregului trecut. Și noi suntem de părerea aceasta din urmă. Învierea celor morți va fi ceva ce se ține afară de marginile experienței omului. Numai cei ce au o credință puternică în Creator și în făgăduințele sale vor fi în stare să cuprindă învățătura aceasta, care îi atribue Atotputernicului o putere dumnezească ce întrece cu mult tot ce o minte omenească și-ar putea închipui.

Cu privire la celelalte puncte, să vedem: Mulți înțelepți sunt foarte departe de știință atunci când se arată în public, chiar și atunci când se numesc oameni de știință. Ei ajung uneori repede la concluziuni cari ne pun în mirare. Noi știm de pildă, cum unii din acești domni învățați rād de afirmațiunile Bibliei, și spun că omenirea a fost pe pământ de milioane de ani. Când le cerem o dovadă, ei se miră că atotștiința lor poate fi pusă la întrebare. Ei desprind o sfărâmatură de piatră dintr'o stâncă, o privesc cu înțelepciune, și spun e de atâtea și atâtea milioane de ani de veche. Însă iată că se ivește o nouă școală de geologi care observă faptul că multe din stânci s'au format în mod răzvedit așa precum și noi astăzi construim stânci adevărate, făcându-le piatră într'un răstimp de câteva zile.

Să luăm Biblia ca autoritatea noastră. Să credem în spusele ei: Că omul a fost creat acum șasemii de ani. Să ne dăm seama de progresul treptat al omenirii. O socoteală cuminte și, după cum credem, și liberală, ne face să ajungem la rezultatul că întregul număr al neamului omenesc, dela Adam și până astăzi, se ridică la douăzeci de mii de milioane. Să vedem câte picioare pătrate de pământ ar trebui pentru ca să-l punem pe fiecare dintre ei de-alungul în mormânt. Să luăm la mână Atlasul. Să căutăm a afla numărul miilor pătrate ale statului Texas. Împărțește acesta în picioare pătrate, și ce vei afla? Vei afla că numai în Texas s'ar putea îngropa în morminte separate un număr de două ori mai mare ca cel din generoasa noastră socoteală a tuturor oamenilor ce au trăit cândva pe pământ.

Ar putea fi oare aprovizionate bilioanele de oameni deșteptați?

În ce privește îmbrăcămintea, Edison ne spune că sunt pe cale de înaintare unele născociri noi cari în scurtă vreme vor face îmbrăcămintea nespuse de ieftină — „pentru nimic.” Lâna minerală este primul pas în direcția aceasta. Ea se vinde ieftin și cu bu-

că toți cei ce se află în mormintele lor vor auzi glasul său și vor eși. Clasa bisericii va învia la desăvârșire de viață pe treapta spirituală. Omenirea va învia din groapă nedesăvârșită, așa cum a intrat în ea, și vor fi puși la încercare pentru ca să dovedească dacă sunt vrednici sau nevrednici de a fi așezați din nou în sănătate și fericire și de a avea viața vecinică în raial pământesc.

„Cu ce trupuri vor veni ei?”

Sf. Pavel ținu o discuție închipuită cu oameni ce se îndoieau de înviere în ziua sa. El le-a pus întrebarea: Cu ce trupuri se vor întoarce cei morți? El răspunde că precum fiecare fel de semăntă ce se sădește reproduce felul ei propriu, tot așa va fi și cu învierea celor morți. Orice fel de semăntă se seamănă în moarte, tot de acelaș fel și de aceeaș natură va fi și recolta învierii. Apostolul tratează cu îngrijire arătând că întreaga omenire este numai un fel de semăntă — trupină omenească — și că prin urmare în timpul învierii ei se vor scula tot așa — adecă ca ființe omenești. Și ei se vor scula în întocmai aceeaș împrejurare în care au murit. — 1 Corinteni 15:35-41.

Însă dacă presupunem că secara ar reprezenta de pildă trupina omenească și dacă ne închipuim că printr'un tratament special al unor bobite de secară înainte de semănat le-am preface în grâu, atunci noi am ști că aceste *grâne schimbate* vor crește și se vor desvolta nu ca secară ci ca grâu. Astfel ne înfățișează apostolul învierea bisericii. Toți se trag din tulpina lui Adam, însă unii, și anume puțini — biserica concepută de spirit — vor trece prin schimbarea firei dela cea pământească la cea cerească. De aceea ei se vor scula la înviere ca ființe cerești sau spirituale. El zice că unii, adecă lumea în genere, vor ajunge membri ai lui Adam cel pământesc; iar alții, unii puțini, „mica turmă”, vor fi membri ai lui Adam

cel de-al doilea — Domnul *ceresc*. Idealul la care lumea trebuie să aștepte ca să fie deșteptată, și mai târziu sculată, va fi idealul pământesc înfățișat în Adam cel desăvârșit.

Descrierea învierii celei dintâi

Nu era nevoie ca apostolul să descrie mai amănunțit în vremea aceea prilejul de înviere prevăzut pentru oemnire, era însă foarte potrivit ca el să-idee bisericii o lămurire pe larg despre prevederea dumnezească pentru învierea credincioșilor biruitori. Explicând acestea, Sf. Pavel zice: „Așa este învierea morților. Trupul este semănat într'o stare supusă putrezirii, și înviază într'o stare nesupusă putrezirii; este semănat într'o stare de ocară, și înviază într'o stare de slavă; este semănat într'o stare de neputință, și înviază într'o stare plină de putere. Este semănat trup firesc, și înviază trup spiritual. Dacă este un trup firesc, este și trup spiritual. De aceea este scris: Omul dintâi, Adam, a fost făcut un suflet viu. Al doilea Adam a fost făcut un spirit dătător de viață.” — 1 Corinteni 15:42-45.

Învierea bisericii este numită o „înviere de viață”, pentrucă toți cei ce vor avea parte din ea vor fi *desăvârșiți în viață* — vor fi ridicați îndată și cu totul afară de împrejurările morții. Lumea îndeobște nu se va scula de dreptul la viață, ci se va scula fiind în parte încă de moartă, așa cum este omenirea îndeobște astăzi. Scularea sau *deșteptarea* va fi pentru ei numai începutul învierii lor. În hotărârea dumnezească cei o mie de ani ai domniei lui Mesia sunt puși la o parte pentru învierea lor — ridicarea lor treptată la desăvârșire omenească. Probele împărăției mileniale le vor fi de folos, fie că vor fi pedepse sau răsplată. Toate vor fi menite a îndrepta. Numai cei ce vor păcătui pe știute și cu voe vor fi nimiciți în moartea de-a doua, de unde nu va mai fi înviere.

Fiecare familie

are, în vremurile de astăzi, nevoie de mângâieri; și fiecare om și femeie, dorește pace, liniște și fericire sufletească și spirituală. Numai aceia, însă,

care se adapă la fântâna lui Dumnezeu

(BIBLIA) regăsesc această liniște, fericire și asigurare despre viitor. BIBLIA este o carte mare, apoi este scrisă în pilde, ziceri întunecate, profeții, etc. și omul neobișnuit cu dânsa, întâmpină oarecari greutăți pentru a o înțelege. Oameni, cari au studiat-o mai mulți ani de-arândul, sunt în situația a Vă da un rezumat al învățăturilor ei mai însemnate. Orice om **trebuie să citească cu atențiune** cele ZECE învățături mai însemnate ale acestei minunate cărți, cari se găsesc explicate amănunțit, dar concis, în opera

II A R F A L U I D U M N E Z E U

coprinzând 340 pagini, pe hârtie bună și legată frumos, stampilată cu litere de aur. Această prețioasă carte, care nu ar trebui să lipsească din nici o casă, se vinde cu prețul de NUMAI 30 LEI — și se poate comanda direct dela Editura „VLAȚA” Cluj, Strada N. Filipescu No. 10.